

Kamu Harcamalarında 'aralık Ateşi' Tuzağına Düşülmedi

Kamu kurumları, son 10 yıllık dönemde ödeneklerin bir sonraki yıla devredilmemesi nedeniyle aralıkta harcamaların artması sonucu ortaya çıkan “aralık ateşi” tuzağına düşmezken, bu durum kamu kaynaklarının verimli kullanıldığını ortaya koydu. - 06.06.2020

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi Halis Kırıl ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Araştırma Görevlisi Mevza Kurtulmuşlar tarafından kaleme alınan ve Sayıştay Dergisi'nde yayımlanan makaleden derlenen bilgilere göre, mali yıl bitimine doğru kamu harcamalarında yıl ortalamasının oldukça üstünde bir artış görülmesi “aralık ateşi” olarak tanımlanıyor.

Kamu kurumları, mali yılda kullanmadığı bütçe ödeneklerini bir sonraki mali yıla devredemiyor. Bu durum kurumları, aralık ayına doğru kullanmadığı bütçe ödeneklerinin tamamını harcamaya teşvik ediyor.

Kurumların söz konusu harcama eğilimi ise kamu kaynaklarının verimsiz ve etkin olmayan bir biçimde kullanılma riskini artırıyor.

Türkiye'de 2010 dahil olmak üzere 2019'a kadar geçen 10 yıllık sürecin incelendiği makale sonucuna bakıldığında, kamu kurumlarının “aralık ateşi” tuzağına düşülmediği görülüyor.

Stoklanabilir mal alımları hariç cari giderler için kurumların kendilerine tahsis edilen bütçe ödeneklerinin tamamını kullanmak amacıyla aralık ayında aşırı harcama eğiliminde olmadıkları bulgusuna ulaşılan makalede, bununla birlikte mevsimsel koşullar ve yatırımcı kurumlara yedek ödenekten yapılan aktarmaların yıl sonuna doğru gerçekleşmesi sebebiyle sermaye giderlerinde bir harcama artış eğilimi olduğu tespit edildi.

Söz konusu eğilimin kamu harcamalarında etkinlik kaybına yol açıp açmadığını söyleyebilmek için ise yıl sonu harcama artışının ne ölçüde ihtiyati tasarruf veya kamu çalışanlarının ataletinden kaynaklandığının tespit edilmesi gerekiyor.

“Bütçenin yıllık harcama dağılımı düzenli”

Makale bulgularına ilişkin değerlendirmelerde bulunan Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi Halis Kıral, Türkiye’de bütçe ödeneklerini tüketmek amaçlı aralık ayı harcama eğiliminin çok fazla görülmediğini vurguladı.

Bütçenin yıllık harcama dağılımının düzenli olduğuna işaret eden Kıral, mevsimsel koşullardan kaynaklı aralıkta yatırım harcamalarında görülen artışın tek başına verimsizliğe yol açtığını söylemenin doğru olmayacağı sonucuna ulaştıklarını söyledi.

Kıral, “aralık ateşi” sorununa yönelik önerilerde de bulunarak, şunları kaydetti:

“Bu soruna yönelik önerilen çözümlerden biri ödenek devridir. Türkiye’de bütçe kanunları ve çeşitli kanunlar ile ödenek devrine izin veren düzenlemeler yapılmıştır. Bunların dışında o yıl içinde kullanılmayan ödeneklerin bir sonraki yıla devri mümkün olmamakta ve iptal edilerek kurumların ödenekleri kullanma hakkı sona ermektedir. Ancak, ödenek devrinin mali yıl bitimi harcamalarında artış eğimini sınırlandırabilmesi için, bu eğilimin sebeplerinin net bir biçimde ortaya konması gerekmektedir.

Aralık ateşinin sebebi, ihtiyati tasarruf güdüsü ile kurumların harcamalarını mali yılın son çeyreğine doğru kaydırmasıysa, ödenek devri izniyle hem yıl sonu harcama artışının önüne geçilmesi hem de ödenek harcama kalitesinin artırılması mümkün olabilir. Ancak, aralık ateşinin görülmesinin asıl sebebi ihtiyati tasarruftan çok kamu çalışanlarının ataleti ise ödenek devri izinleri mali yılın son aylarında gözlemlenen harcama artışını sınırlandıramayacağı gibi ödenek harcama kalitesini de artıramayacaktır.”

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA